Канцона I

Канцона II

Канцона III

Канцона IV

Канцона V

Канцона VI

Канцона VII

Канцона VIII

Канцона IX

Канцона X

I

Я так пишаюсь із своєї вроди,

Що не знайду повік

У іншому коханні насолоди.

У себе гляну — бачу я ті чари,

Що вид їх душу втіхою сповняє,

Ні давні згадки, ні новії мари,-

Ніщо розкошів тих не проганяє.

Краси такої більш ніде немає,

І я не жду повік

Нових забав, нової насолоди.

Ту втіху несказанно чарівничу,

Коли захочу, завше можу мати,

Вона приходить, як її покличу,

Сп'яняти душу, серце звеселяти;

Який то скарб коштовний, пребагатий —

Той не збагне повік,

Хто не зазнав такої насолоди.

Що більше я на скарб отой дивлюся,

То дужче загоряюся жагою,

Я ті розкоші п'ю і не нап'юся,

Коли ж я спрагу серця заспокою?

Знемогою охоплена п'янкою,

Не хочу я повік

Деінде засягати насолоди.

II

Щаслива я над всяке порівняння:

Здійснилися усі мої бажання!

Прийди ж до мене, владарю Амуре,

Всіх благ моїх і радощів причино;

З тобою заспіваю

Не про зітхання, не про дні зажури,

Що ти змінив на втіху доброчинно,

А про жагу безкраю,

Що в ній горю, щаслива, й не згоряю,

Тобі мої несучи обожання.

В той день, як загорілась я жагою,

Явив, Амуре, ти моєму зору

Коханця молодого,

Що силою, завзяттям і красою

Над усіма у світі візьме гору —

Нема ніде такого...

Я мрію і співаю лиш про нього,

Лише йому палке моє кохання.

Але найбільше те мене втішає,

Що милому і я так само мила

З твоєї ласки, Боже!

На сьому світі все тепер я маю,

Усе, чого душа моя хотіла,

А на тім світі, може,

Господь Всевишній люблячим поможе

І нам дарує вічне раювання.

III

Моя жорстока доле!

З кохання я страждаю,

Як не страждав, мабуть, ніхто ніколи.

Предвічний Зодчий всього світострою

Собі на осолоду

Створив мене веселою, живою

І дав мені напрочуд дивну вроду,

Споріднену з красою,

Що в небесах сіяє в рід із роду;

Та, на мою знегоду,

Небагатьом помітна —

Свічу я на земному видноколі.

Як я лише ввійшла в літа дівочі,

То був у мене милий,

Що заглядав мені кохано в очі,

Які його уяву полонили;

Чудові дні і ночі —

Як швидко лине час той легкокрилий!

У пестощах летіли.

Бо й я ж його кохала,

Та він зав'яв од подиху недолі.

А потім другий — пишний, гордовитий

Узяв мене у руки,

І світ мені жалобою повитий,

І мушу я любить його з принуки;

Немов несамовитий,

Мене ревнує він — о люті муки!

Я гину із розпуки...

Чи ж я на те вродилась,

Щоб лиш його коритися сваволі?

Кляну тепер годину ту печальну,

Коли я поміняла

Дівочу скромну сукню на вінчальну,

Коли я в церкві слово "так" сказала.

В ту мить гірку, безжальну

Я світ собі навіки зав'язала...

Ох, краще б я сконала,

Ніж по сумнім весіллі

Такі терпіти несказанні болі!

О перший милий, друже незабутий,

Молю тебе, благаю

На мене знову любо позирнути

З далекого надзоряного краю.

О, дай мені відчути,

Що пломінь наш не згас у дні відчаю;

До осяйного раю

Візьми мене, мій любий,

Звільни мене з плачевної юдолі!

IV

Я плачу і ридаю,

Болить і мліє серце моє хворе,-

Ніяк жалю од зради не поборе.

Як ти, Амуре, звів мені на очі

Ту, що по ній даремно я зітхаю

І в'яну від журботи,

Вона здалась мені взірцем чесноти,

Я зразу полюбив її без краю;

За диво те уроче

Умер би я охоче!

Та то був сон: пробудження суворе

Явило правду, серцеві на горе.

Вона також була немов зичлива

Мені, своєму вірному рабові;

Голубив я надію,

Що відтепер навік заволодію

Безцінними клейнодами любові.

Але моя вродлива

Натхненниця зрадлива

На іншого звернула раптом зори —

Кінець моєму щастю надто скорий!

Знебувся я в жорстокому вигнанні,

Вразливе серце плаче знову й знову,

Від розпачу я гину

І проклинаю день той і годину,

Коли я взрів красу її чудову.

Кляну своє кохання,

І вірне женихання,

І мрії про блаженство яснозоре...

В моїй душі кипить огненне море.

Я визволу не бачу із зажури,

Ніщо мене розважити не може...

З безмежного відчаю

Одного лиш — навік заснуть — бажаю.

Молю тебе, любові милий боже:

Скінчи скоріш, Амуре,

Життя моє похмуре;

В надземнії полинувши простори,

Звільнюся я від навісної змори.

Немає інших ліків на ті болі,

Як смерть, що всі страждання присипляє;

Зішли ж її до мене,

Нехай урве се нидіння злиденне,

Бо жити в мене сили вже немає...

Зроби кінець недолі,

В твоїй се, боже, волі,-

Хай не тривожать більш мої докори

Жорстокої зрадливої синьйори.

Співаю я жалі свої не всує:

Ніхто тебе не зможе перейняти,

Моя тужлива пісне,

Бо серця так нікому біль не тисне;

Та хай тебе почує бог крилатий,

Амур нехай почує

Й пошле, чого молю я,-

Як упадуть життя сього затвори,

Тоді мої скінчаться з світом спори.

Я плачу і ридаю,

Болить і мріє серце моє хворе,-

Ніяк жалю од зради не поборе.

V

Амуре, через сяйво

Ясних очей коханої моєї

Рабом я став у тебе, як і в неї.

Як з тих очей упав на мене промінь,

Враз серце загорілося жагою:

Твоя, Амуре, сила

Влила у нього невгасимий пломінь.

Я звабленний чудовною красою,

Навіки полонила

Мене красуня мила,-

Ніщо проти вродливиці тієї

Усі на світі рожі і лілеї.

Я став її невільником покірним,

Але не знаю я, чи їй відомо,

Про що я сню і мрію,

Чого я прагну серцем щирим, вірним,

Амуре-боже, лиш тобі одному

Я звірив досі тії

Бажання і надії;

Ти знаєш — ласка владарки моєї

Мені за всі дорожча привілеї.

Молю ж,тебе, володарю мій любий,

Подай їй вістку про моє кохання

Палке і невтоленне,

Що може привести мене до згуби;

Скажи їй про тяжке моє страждання,

Що серце рве шалено;

Схили її до мене,

Яви ознаку милості твоєї,-

Знеси мене в любовні емпіреї.

VI

Любов, коли я вирвуся з неволі

Жорстокої твоєї,

Довіку я не знатиму недолі.

Я дівчинкою вийшла молодою

Навстріч тобі не для війни, для миру;

Довірливо усю я склала зброю,

Впевняючись на нашу дружбу щиру,

А ти напала, зрадивши довіру,

І, стомлена борнею

І зранена, уже лежу я долі.

І ти мене в кайдани закувала,

Не глянулась на сльози і докори.

І віддала, як бранку, на поталу

Тому, хто народивсь мені на горе;

А в нього серце горде і суворе,

Обковане бронею, —

Ніщо йому мої жалі і болі.

Мене не хоче слухати упертий —

Даремна мова, марні всі благання...

Несила жити і незмога вмерти,

Щодень, щомить ростуть мої страждання,

Вволи ж, любов, одно моє бажання:

Нас сіттю однією

Із ним оплутай — у твоїй се волі.

А як сього не хочеш ти вчинити,

То розв'яжи хоч вузлики надії;

Утихне, може, біль несамовитий,

І знов я світу білому зрадію,

І знов на вроду я похорошію, —

Троянди і лілеї

У мене знов пишатимуть на чолі.

VII

О Боже, я нещасна!

Невже того не зможу повернути,

Що доля одняла мені напасна?

Не знаю я, що діється зо мною,

Та серце б'ється знову

В передчутті блаженства неземного...

О раю мій, єдиний мій покою,

Скажи мені хоч слово —

Не жду я втіхи більше ні од кого,

Од тебе лиш одного...

Лише з тобою можу я забути

Журбу мою, скорботу повсякчасну.

Якась нова, незнана ще одрада

Мені бентежить душу,

Ллючи бальзам на давню в серці рану.

Жаги нової непоборна влада,

Се визнати я мушу,

Мене вже охопила полум'яно

Й тривожить ненастанно —

Незмога і вночі мені заснути

Од страсті, що палає непогасно.

Скажи ж, коли моя здійсниться мрія,

Скажи мені, мій милий,

Коли з'єднає нас палке кохання?

Я вірю — не зведе мене надія,

Та ждать не маю сили:

Нехай коротким буде час чекання

І вічним — раювання!

З тобою в парі хочу я відчути,

Яке життя чудове і прекрасне!

Прийди ж, коханий, у мої обійми —

В любовній тій розкоші

Я без вагань і без жалю потону.

Палким цілунком душу з мене вийми,

О любий мій, хороший!

А я тебе, клянуся, вже до скону

Не випущу з полону!

Як я люблю. повинен ти збагнути —

Про те моя канцона каже ясно.

VIII

Таке велике благо

Ти дав мені, Амуре милостивий,

Що я горю в твоїм огні, щасливий.

По вінця серце радістю налите

Розкошами п'янкими

І захватом любовним...

Мій вид ясний не може не явити

Усьому світу зримо,

Що в сяєві чудовнім,

В блаженстві невимовнім

В високу вись летять мої пориви

До гордої божественної діви.

Та не скажу ніякими словами

І пензлем не змалюю,

Яке моє кохання,

Не назову ім'я тієї дами,

Що палко так люблю я.

Бо наше раювання

Змінилось би в страждання.

Хай таємниці благосні покриви

Амур над нами розпростре зичливий.

Хто міг би думать, що в мої обійми

Схоплю я ту розкішну,

Ту недосяжну мрію?

Як я скажу — хто віри мені дійме,

Що я ту вроду пишну

Вже цілувати смію?

Я радості не крию,

Щасливий я, блаженний я правдиво,

Одно втаю — хто учинив те диво.

IX

Я молода, і в дні ясного маю,

Втішаючись пробудженням любові,

Я весело і радісно співаю.

Гуляю я зеленими лугами,

Де квітнуть білі лілії і рожі,

Де розпустились золотунці гожі;

Іду й рівняю з пишними квітками

Того, кого люблю я до нестями:

Коханому моєму юнакові

Я віддана без міри і без краю.

Коли побачу де найкращі квіти,

На того схожі, що його люблю я,

Я їх зриваю й ніжно їх цілую,

Готова душу їм свою одкрити

І про кохання з ними говорити,

І волосом своїм тонким, шовковим

Вінок із тих квіток перевиваю.

Люблю квітки за їхню милу вдачу,

За пишний цвіт, за аромат духмяний,

Ще більш за те, що образ той коханий,

Мов наяву, в подобі їхній бачу.

Мою любов глибоку і гарячу

Не висловить ніколи жодній мові:

Не треба слів — про неї я зітхаю.

Та то не ті гіркі й тяжкі зітхання,

Які, бува, терзають серце горем,

Жалем його пригнічують суворим:

Ясні й легкі, мов вітерця дихання.

Вони долинуть до мого кохання...

До мене прийде лицар мій чудовий

Перш, ніж гукну: "Прийди, бо вмру з відчаю!"

X

Якби любов без ревнощів бувала,

То жодна жінка в світі

Щасливістю мені б не дорівняла.

Коли красу, і силу,

І юність ми цінуєм в кавалері,

І ніжність, і ласкавість,

І душу горду й смілу,

І розум, і дотепність, і манери,

Й веселощі, і жвавість,-

То можу я сказати всім на зависть:

Сі цноти розмаїті

В тому злились, кого я покохала.

Але як подивлюся,

То всі жінки такі ж, як я, розумні

І теж того шукають;

І я уже боюся,

І душу точить вічний страх і сумнів,

Що всі його бажають,

На скарб мій любий очі поривають...

Нема такої миті,

Щоб я із того горя не зітхала.

Якби я мала певність,

Що він так само вірний, як і гарний,

То зроду б мою душу

Так не терзала ревність...

Та бачу я, що острах мій не марний,

І я його не зрушу;

Щодень, щомить я стерегтися мушу,

Щоб милого у сіті

Суперниця лукава не впіймала.

Я всіх прошу — на Бога,

Хороші ви мої жінки й дівчата,

О, будьте милостиві,

Не надьтеся на нього,

Не важтеся його перелюбляти,

Спокусниці звабливі,

Бо буду я страшна в своєму гніві:

За любощі розбиті

Гірким плачем поплатиться зухвала!